

(/users/anne-steen-himmelstrup)

**Af Anne Steen
Himmelstrup**
(/users/anne-steen-himmelstrup)

Skribent
03 Mar. 14

ANMELDELSE

KVINDE KEND DIN KROP AF K. VINDER (/ANMELDELSER/KVINDE-KEND-DIN-KROP-AF-K-VINDER)

Facebook ([http://www.facebook.com/share.php?](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/kvinde-kend-din-krop-af-k-vinder&title=Kvinde+kend+din+krop+af+K.+Vinder)

Tweet ([https://twitter.com/intent/tweet?](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/kvinde-kend-din-krop-af-k-vinder&status=Kvinde+kend+din+krop+af+K.+Vinder)

[u=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/kvinde-kend-din-](http://litteratursiden.dk/anmeldelser/kvinde-kend-din-krop-af-k-vinder)

[url=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/kvinde-kend-din-krop-af-k-](http://litteratursiden.dk/anmeldelser/kvinde-kend-din-krop-af-k-vinder)

[krop-af-k-vinder&title=Kvinde+kend+din+krop+af+K.+Vinder\)](http://litteratursiden.dk/anmeldelser/kvinde-kend-din-krop-af-k-vinder)

[vinder&status=Kvinde+kend+din+krop+af+K.](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/kvinde-kend-din-krop-af-k-vinder&status=Kvinde+kend+din+krop+af+K.+Vinder)

Log ind (</user/login?destination=/boeger/kvinde-kend-din-krop-af-k-vinder>) eller opret en konto (</user/register?destination=/boeger/kvinde-kend-din-krop-af-k-vinder>) for at skrive kommentarer

Den nye udgave af den ikoniske håndbog lægger (igen) op til kønspolitisk debat om kønskvoter, ligeløn og barsel. Bogens vigtigste bidrag er dog den unikke præsentation af kvindekroppen i al dens mangfoldighed.

Ligesom så mange andre kvinder er jeg vokset op med *Kvinde kend din krop*, og som barn af de sene 1970'ere var det den første udgave fra 1975, som stod i min mors bogreol og sammen med Dea Triers Mørchs romaner (<https://litteratursiden.dk/boeger/vinterborn>) om kvindeliv inkarnerede en helt særlig tidsånd. Det var i denne klassiske håndbog, jeg i smug udforskede kvindekroppen og billeder af både mandlige og kvindelige kønsdele, og for mig står *Kvinde kend din krop* først og fremmest som et symbol på den kamp, som vores mødre og deres mødre igen (og en del fædre sammen med dem i øvrigt, men det glemmer man ofte at nævne) kæmpede for at skabe ligestilling mellem kønnene.

Jeg var derfor meget spændt på at læse den nye udgave af den ikoniske bog, der som de øvrige udgaver (1983, 1992, 2001) er helt nyskrevet. Det er nemlig ikke blot en håndbog, der er blevet opdateret, men et stykke levende kvindehistorie, der er blevet genskrevet. Den første *Kvinde kend din krop* fra 1975 blev opfattet som et kampskrift, hvor det private skulle gøres offentligt, altså at kvinderne ved at dele deres problemer kunne hjælpe hinanden og dermed sætte en politisk dagsorden. I de senere udgaver har bogen gradvist bevæget sig fra det manifestagtige mod det mere rent læge- og sundhedsfaglige, og i 2001-udgaven, som er den seneste før denne, hed det: "Mere rendyrket faglighed, mindre feministisk kampskrift, mere cool håndbog, mindre kønsdebat".

I denne udgave fra 2013 er det kønspolitiske tilbage igen. Allerede overskriften på forordet: "Kære læser, vi vil ikke have en bid af kagen, vi vil ændre opskriften!" markerer, at redaktionen ønsker at bringe kønsdebatten i spil og signalerer, at der skal ske en forandring. Det kønspolitiske afspejler sig for eksempel i det første kapitel om feminisme, som har overskrifter som "Mænd i toppen" og "Magt, privilegier og undertrykkelse". Kapitlet sætter spørgsmålstejn ved de givne strukturer i samfundet, hvor kvinder stadig forskelsbehandles. Jeg er dog ikke lige overbevist af alle eksemplerne, for eksempel at det skulle være nemmere for mænd at deltage i byrådsarbejde, som traditionelt foregår om aftenen. Det er ifølge bogen ikke tilrettelagt efter, at der er "nogle, som skal føde børn eller skal passe børn". Men mener forfatterne virkelig, at det også er en hindring i dag? Børn fødes jo på alle tider af døgnet, og de kan vel passes både af deres mødre og fædre?

Men på trods af at vi er nået rigtig langt i forhold til ligestilling, halter den stadig på nogle punkter, og bogen påpeger skævheder i forhold til eksempelvis løn, barsel og pensionsopsparinger. Det giver god mening at fremhæve det kønspolitiske i en håndbog for kvinder, men det fungerer bedst, når bogen ikke forsøger at være et samlende manifest men i stedet stiller spørgsmål, som læseren kan reflektere over, for eksempel om kvoter til kvinder i bestyrelser (hvom det alligevel tydeligt skinner igennem, at forfatterne ville bifalde en sådan anordning).

Størstedelen af bogen handler dog (stadig) om forskellige dele af kvindekroppen: Kussen (som det kvindelige kønsorgan konsekvent omtales), bryster, røv, hud og hår. Et af målene med bogen er at udvide rammerne for, hvordan en kvindekrop må se ud, og jeg mener helt klart, det er her, bogen har sin vigtigste funktion. Jeg har lige læst om et litteraturprojekt, hvor forfatteren Stine Pilgaard (<https://litteratursiden.dk/forfattere/stine-pilgaard>) vil lave litteratur ud af unges kropshemmeligheder, som de har delt anonymt til lejligheden. Pilgaard var overrasket over det selvhad, der lå i mange af teksterne, og uønsket hårvækst var blandt andet et stort tabu for de unge. Stine Pilgaard siger i interviewet til DR: "Det kunne være helt vildt dejligt, hvis de (unge) følte sig mindre alene med deres hemmeligheder og holdt op med at opfatte dem som et stort problem". Med sine billeder af bryster i alle størrelse og faconer, behårede armhuler og maver med strækmærker er *Kvinde kend din krop* netop med til at nuancere og udvide forestillingerne om den perfekte kvindekrop, og forhåbentlig kan den være en øjenåbner og en fremstrakt hånd for nogle af de usikre unge kvinder.

Bogen behandler altså kvindekroppen og –livet i bred forstand: Menstruation, overgangsalder, seksualitet, graviditet, fødsel, amning, abort og fertilitetsbehandling. Det rent sundhedsfaglige kan vi finde svar på så mange andre steder, og afsnittene er ofte så korte, at man i de fleste tilfælde alligevel vil søge flere oplysninger andre steder (der er for eksempel syv linjer om livmoderhalskræft). Men det, man får her, som man ikke får i et almindeligt medicinsk opslagsværk, er den der solidariske kvinde-til-kvinde-fremstilling, hvor kvindekroppen vises frem i al dens mangfoldighed, og hvor bogen som en anden ældre søster lægger armen om læseren og siger: Du er god nok, som du er.

Det er et stort projekt at genskrive denne ikoniske bog, som har betydet og stadig betyder så meget for mange kvinder i alle aldre, og naturligt nok vil mange have en mening om, hvordan kvindekroppen og kvindelivet fremstilles her. Jeg kunne for eksempel godt have undværet afsnittene om porno og sexguides, som blandt andet giver en slikkeguide og beskriver "smæk og røvsex". Det bliver lidt for damebladsagtigt for mig, og jeg havde hellere set et afsnit om spiseforstyrrelser, som også har optrådt i tidligere udgaver, og om andre lidelser som stress og angst, der rammer mange yngre kvinder. Det er jo ikke kun på kropsidealerne, at de unge kvinder er presset i dag men bestemt også i forhold til at leve op til samfundets og ikke mindst egne forventninger til uddannelse, karriere og familieliv.

Selvom bogen handler om hele kvindelivet, vil jeg mene, at den primært henvender sig til de yngre kvinder. Bogen kan sine steder være noget forklarende (og jeg synes også nok, kvindehistorien er malet med en meget bred pensel) og tonen måske lidt for "storesøsteragtig" (et pænere ord for belærende) for min 35-årige smag. Men hver generation sin *Kvinde kend din krop*, og jeg håber, den yngre generation af kvinder vil tage bogen til sig, for det er på mange måder stadig en vigtig bog, som giver et rigtig godt bud på kvindelivets glæder og udfordringer i dag. Jeg håber samtidig, at de – såvel som de ældre generationer af kvinder (og mænd for den sags skyld) - vil bruge bogen som afsæt for diskussioner af kropsidealer, familieliv og hvordan vi indretter vores liv sammen.

Bøger af K. Vinder

